

С.Л. КРИВИЙ

Київський Національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна,
e-mail: *sl.krivoi@gmail.com*.

В.М. ОПАНАСЕНКО

Інститут кібернетики ім. В.М. Глушкова НАН України, Київ, Україна,
e-mail: *vlopanas@ukr.net*.

С.Б. ЗАВ'ЯЛОВ

ТОВ «Радіонікс», Київ, Україна, e-mail: *radionix13@gmail.com*.

**АЛГЕБРАЇЧНІ ОПЕРАЦІЇ НАД НЕЧІТКИМИ МНОЖИНАМИ
І ВІДНОШЕННЯМИ В АВТОМАТНІЙ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ
З РЕАЛІЗАЦІЄЮ ЛОГІКОВИМИ АПАРАТНИМИ ЗАСОБАМИ**

Анотація. Розглянуто алгебраїчні операції над нечіткими множинами і відношеннями та їхня реалізація апаратними засобами в автоматній інтерпретації. Описано два способи зображення значень функцій належності нечітких множин та методи перетворення таких зображень. Наведено відповідні оцінки складності виконання операцій з такими зображеннями та обґрунтування коректності алгоритмів.

Ключові слова: нечіткі множини, відношення, алгебраїчні операції, скінченні автомати, FPGA.

ВСТУП

Адаптація апаратних засобів для розв'язання задачі розбиття векторів з цілими координатами, яка розглядалася в [1–8], надає змогу реалізувати операції над нечіткими множинами і відношеннями. Запропонований у цій роботі підхід до виконання зазначених операцій відомий як «технологія реконфігурованого комп'ютингу» [2, 3] і його втілення в реальні проекти стало можливим завдяки появі програмованих логікових інтегральних схем (ПЛІС).

Зокрема, в [4–8] розглядався метод розв'язання задачі адаптації апаратних засобів з формалізованим обґрунтуванням відповідних алгоритмів на основі адаптивних логічних мереж (АЛС), орієнтованих на реалізацію алгоритмів розбиття множини векторів з цілими координатами. З використанням алгоритмів такого розбиття у цій роботі на основі автоматного підходу пропонуються алгоритми виконання операцій над нечіткими множинами (НМ) і відношеннями (НВ).

АЛГЕБРАЇЧНІ ОПЕРАЦІЇ ТА ЇХНЯ РЕАЛІЗАЦІЯ

Операції над НМ і НВ поділяють на логічні і алгебраїчні. Для реалізації логічних операцій над НМ та НВ, як було показано в [1], потрібні операції віднімання, максимуму і мінімуму, а для реалізації алгебраїчних операцій — додавання, віднімання і множення. Далі будемо розглядати тільки алгебраїчні операції над НМ, до яких належать:

1) обчислення добутку НМ A і B , результатом якого є НМ $A \cdot B$ з функцією належності $\mu_{A \cdot B} = \mu_A(x) \cdot \mu_B(x)$;

2) обчислення суми $A + B$ НМ A і B , результатом якої є НМ $A + B$ з функцією належності $\mu_{A+B}(x) = \mu_A(x) + \mu_B(x) - \mu_A(x) \cdot \mu_B(x)$;

3) піднесення до степеня α НМ A , результатом якого є НМ A^α з функцією належності $\mu_A(x)^\alpha$, де α — додатне раціональне число;

4) множення на число α НМ A , результатом якого є НМ αA з функцією належності $\alpha \mu_A(x)$, де $\alpha \cdot \max_{x \in A} \mu_A(x) \leq 1$;